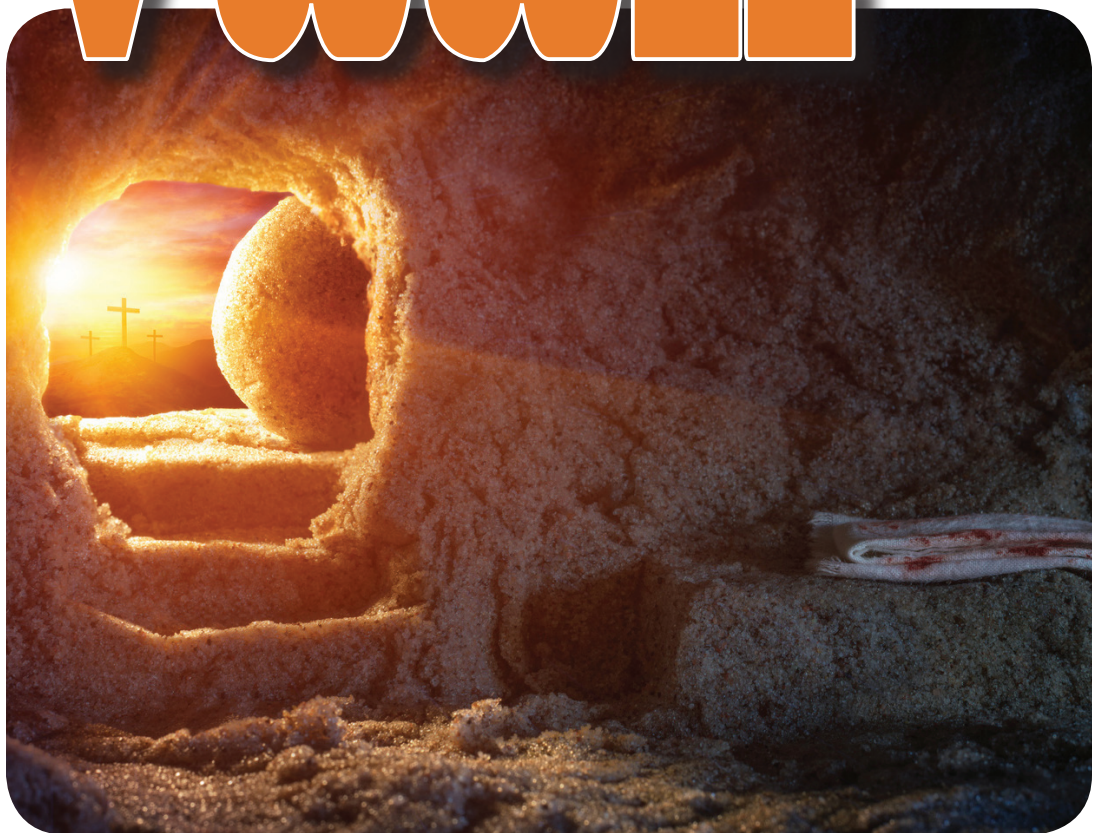

Vaan

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

- Stemmen! blz. 3
- Sabbatsjaar en jubeljaar blz. 5
- Schaaap en bok in één hok blz. 7
- Kwetsbaar leven in de Bijbel blz. 11

Ds. J.H. Lammers

• *Van de voorzitter*

Afsluiting Bijbelstudies

Ds. J. Belder en ds. J. P. Nap sluiten in dit maartnummer de serie van hun Bijbelstudies af. We danken hen voor hun inzet. Hopelijk heeft u ontdekt dat Leviticus over Christus gaat. Hij is het Lam van God Dat de zonde van de wereld wegneemt. De brieven van de apostel Johannes bevatten veel richtlijnen voor het christen zijn vandaag. Een van de kernwoorden is liefde. We hopen dat u persoonlijk door de Bijbelstudies bemoedigd en aangespoord bent. Er zijn helaas weinig verenigingsavonden geweest in het afgelopen seizoen vanwege de coronacrisis. Uiteraard kunt u als vereniging ook later gebruik maken van de Bijbelstudies.

Nieuwe serie Bijbelstudies

In de maand april begint er een nieuwe serie Bijbelstudies. Ds. A. Snoek, lid van ons Hoofdbestuur, zal met u nadenken over de profeet Elia. Ds. H. Russcher uit Veenendaal is bereid om de brief van Paulus aan de gemeente van Filippi te behandelen. We wensen de beide predikanten sterkte bij de voorbereidingen.

Gods bescherming

De coronacrisis trekt haar spoor door onze samenleving en door onze gemeenten. Dat raakt ons allemaal. De beperkingen duren al zo lang en het zal nog wel even duren voordat het verenigingsleven weer op de vertrouwde wijze vorm kan krijgen. Onze gezondheid wordt bedreigd en ons geestelijk welzijn staat onder druk. Mijn gedachten gaan uit naar Psalm 91. De dichter spreekt over de pest. Corona is anders dan de pest. De weg die we mogen gaan, is hetzelfde, namelijk: 'Wie in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten, zal overnachten in de schaduw van de Almachtige'.
Ik eindig met een hartelijke groet, Ds. J. H. Lammers

• De kopij voor het april-nummer moet vóór 20 maart bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	5
Bijbelstudie n.t.....	8
Ter zake	11
Colofon.....	14
Organisatienieuws.....	15
Overlijdensberichten.....	15
Boekbesprekingen.....	16

Adres administratie:

Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699

Email: bonds bureau@solconmail.nl

Bankrek.nr. NL08RABO0377871559

t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bondsbureau:

Maandag en donderdag van 8.30-12.00 uur.

Dinsdag, woensdag en vrijdag gesloten.

Stemmen!

'Zij dan schreeuwden allemaal opnieuw: niet Deze, maar Barabbas!'

Johannes 18 vers 40

Stemmen

U bedoelt of ik op 17 maart stem of gestemd hebt voor de Tweede Kamerverkiezingen? Als het doorgaat of doorgegaan is in deze coronacrisistijd, zal ik dat zeker doen of gedaan hebben. Prima, maar ik bedoel nu iets anders met stemmen. Wat dan? Ik lees in de Bijbel dat er zo'n 2000 jaar geleden in Jeruzalem ook gestemd is. Het ging om het dubbeltal tussen Barabbas en Jezus. Wie stelde dat dubbeltal vast? Pilatus, die namens de Romeinse keizer over Israel, het volk van Gods verbond, regeerde. De reden? De Joden hebben Jezus bij hem gebracht om zijn godsdienstige pretenties. Waarom? Om Hem te veroordelen tot de doodstraf. Alleen kan Pilatus na ondervraging geen schuld in Jezus vinden voor zo'n ingrijpende veroordeling. Dus wil hij Jezus loslaten. Mis! De Joden worden furieus. Wat nu? Hij komt op een idee. Welk idee? De gewoonte was dat op het paschafeest een Joods politieke gevangene, opgepakt door de Romeinen, amnestie kreeg en zijn vrijheid terug kreeg. Wat doet hij? Hij stelt een dubbeltal op: Barabbas, een politieke gevangene en Jezus, Die onschuldig is. Hij geeft zijn stemadvies in de hoop dat de Joden erop ingaan: zal ik van deze twee Jezus de Koning der Joden loslaten? Zeggen ze: 'ja, Pilatus, doe dat maar?' Nee, men stemt op Barabbas. Allemaal, staat er. Unaniem. Barabbas krijgt alle stemmen, Jezus krijgt er niet één!

Hun papieren

Waarom stemmen ze unaniem op Barabbas? Wat voor papieren heeft hij? Dat betekent: wie is hij, waar staat hij voor, wat wil hij, is dat in mijn voordeel, sta ik daarachter, geef ik daar mijn stem aan? Zijn naam Barabbas betekent: zoon van een vader (rabbi). Hij is een joodse jongen, zijn vader was rabbi, een wetgeleerde. Thuis is hij opgevoed met de Bijbel. Toch lees ik dat hij een misdadiger is geworden. Hoe komt dat? Markus vertelt dat hij oproer veroorzaakt had samen met anderen en een moord beging. Dat is de reden dat hij opgepakt is door de Romeinen. Barabbas wilde niet leven onder het Romeinse juk. Om zich daarvan te bevrijden zocht hij eigen oplossingen en nam het recht in eigen hand. Zelf doen en het er niet bij laten zitten. Herkenbaar? Barabbas heeft goede papieren. Dat staat mij wel aan: kies voor jezelf, kom voor jezelf op. Waarom? Zo zit ik ook in elkaar, want dat wil ik ook. Ik heb een klik met Barabbas. En Jezus? Wat zijn Jezus' papieren? Pilatus noemt Hem: de Koning van de Joden. Een Koning? Het volk heeft Hem overgeleverd aan Pilatus en wil Hem niet als koning. Hij is hun keus niet! Waar staat Jezus dan voor? Dat heeft met het Joodse paschafeest te maken: het jaarlijkse feest van de herdenking van de bevrijding uit Egypte. Hoe werd Israel uit Egypte bevrijd? Door het bloed van het lam, dat aan de deurposten gesmeerd werd. Dat lam wijst

naar Jezus. Hij is dát Lam. Hoe ik dat weet? Paulus zegt: ook ons Paaslam is voor ons geslacht, namelijk Christus (1 Korinthe 5 vers 7). Waarom? Hij zorgt voor bevrijding van machten en krachten, die ons binden aan de duivel en zijn rijk. Hij verlost van de zonde die alles stuk maakt en van de wereld, die los van God leeft. Hij zorgt voor vergeving van zonden en een nieuw leven met God. Hier nu al op deze aarde en straks op de nieuwe hemel en nieuwe aarde. Maar wat zien we er van? Dat moeten we geloven omdat het in Zijn Woord staat. Dat zijn Jezus' papieren. Die gooien geen hoge ogen. Daar hebben we geen klik mee.

Stemadvies

Ik geef een stemadvies: stem tóch op Jezus! Kan dat dan? Ja, want God heeft een gewoonte die al heel oud is en stamt uit de tijd van Adam en Eva (Genesis 3). Déze gewoonte: waar de boodschap van Jezus' bloed als redding en behoud gehoord en geloofd wordt, daar geeft Hij gratie en bevrijdt Hij mensen van hun zonden en schuld, van dood en oordeel en geeft ze een bevrijd leven door ze een nieuwe relatie met de Heere Jezus Christus te geven. Dat is mogelijk voor u, jou en mij. Hoe dan? Hoe deel ik in die

bevrijding van Jezus? Wat denkt u wat er gebeurd? Uw ogen gaan open, dat doet de Heilige Geest, dat u een ontdekking doet, die u anders nooit zou doen: ik heb geen beste papieren bij God, met mijn eigen papieren van zondaar en verloren zijn en ongeloof kom ik er niet meer in bij God. Is dat zo erg? Heel erg. Waarom? Ik merk en voel hoe vast ik zit aan machten als de zonde van ongeloof, aan de wereld die mij van God afhoudt, aan de duivel en zijn rijk die mij zand in de ogen strooit en aan mijn eigen ik, dat ik niet wil verliezen. Hoe moet ik er van loskomen? Dat kan op één manier: door Jezus, Hij doet het, door de kracht van Zijn bloed, tot vergeving van uw zonden. Dat neem ik in geloof en vertrouwen, door de werking van de Heilige Geest, aan: "Jezus, Uw verzoenend sterven is het rustpunt van mijn hart". Dat maakt van mij een bevrijd mens, die aan Jezus verbonden wordt en blijft. Dat is het beste leven wat er is!

Hebt u al gestemd?

Begrijpt u mijn vraag? Neutraliteit ten opzichte van Jezus kan niet. Dat is een leugen als u denkt dat dat mogelijk is. Blanco stemmen en neutraal blijven is namelijk tégen Jezus stemmen. Nooit geweten? Wie niet voor

Mij is, zegt Jezus, is tegen Mij. Stem toch op Jezus, de Koning van uw leven en niet op uzelf, door de kracht van Zijn Geest. Doe het altijd en overal. Laat zien met alle keuze's en verkiezingen in kerk en maatschappij, die we moeten maken, dat u aan de Heere Jezus en Zijn Koninkrijk uw stem geeft. Want de Heere Jezus heeft de béste papieren: niemand of iets die ons meer gelukkig kan maken dan Hij. Echt waar!

Sabbatsjaar en jubeljaar

Leviticus 25: 1-22

Kunnen we nog iets met de hier genoemde wetten?

In een artikel over rijkdom en armoede in RDMagazine (7 nov. 2020) schrijft prof. dr. Johan Graafland over het besef “dat bestrijding van armoede het meest effectief is als het de zelfredzaamheid van mensen in ontwikkelingslanden vergroot”. Als bijbels voorbeeld noemt hij het jubeljaar, waarin het landbezit terugkeert naar de familie die oorspronkelijk eigenaar was: “Elke generatie kreeg zo de kans om zelfstandig een bestaan op te bouwen en volwaardig deel te nemen aan de gemeenschap”.

Via deze visie komt dit hoofdstuk denkkelijk direct dichterbij.

Vraag 1

1. Hebt u zich wel eens met sabbatsjaar en jubeljaar bezig gehouden? Zo ja, hoe? En hoe ziet u een praktische doorvertaling en verwerking?

Vers 1-7 - Het sabbatsjaar

In hoofdstuk 23 is door de Heere gesproken over de sabbat als wekelijkse rustdag, zoals ook in de Tien Geboden. Geen enkel werk mag dan gedaan worden; het is een sabbat voor de Heere, 23:3. Dit gaat in hoofdstuk 25 ook doorwerken naar een rust voor het land, de akkers. Opmerkelijk zijn de uitdrukkingen “een sabbat voor het land”, vs 4, 5c en 6 en een “sabbat voor de HEERE”, vs 2 en 4. De woorden van de Heere tot Mozes

in dit hoofdstuk lopen door tot 26:46.

De Heere gaat aan Israël het beloofde land geven. In dat land zullen dan ook Zijn wetten hebben te gelden. Ook in Ex. 23:10-11 horen we al over het sabbatsjaar, zonder dat deze uitdrukking er evenwel klinkt.

Zoals de Israëlieten zes dagen hebben te arbeiden en daarna één dag hebben te rusten, zo mogen zij ook zes jaar de akkers bewerken, maar in het zevende jaar zal het land rusten. Het gaat om het welzijn voor het land, maar ook om de toewijding aan de Heere. Van Hem is de tijd en van hem is het land (Dr. B. Maarsingh). De sabbat is een heenwijzing naar de eeuwige rust (Hebr. 4:9). We mogen ook het sabbatsjaar, waarin geen enkele arbeid op het land plaatsvindt, als een teken van die eeuwige rust zien.

Het werk op de akkers en in de wijngaarden wordt genoemd, vs 3, maar in Ex. 23:11 worden ook de olijfbomen genoemd. Het is belangrijk dat het land geheel braak ligt in het zevende jaar. Volgens vs 5 mag ook niet (na)geoogst worden wat in dat jaar vanzelf nog opkomt op de akkers of wat groeit aan de wijnstok. Wat wel mag, is dat er in het sabbatsjaar gegeten wordt van wat in dat jaar groeit, vs 6 en 7. Zowel de Israëlieten als hun slaven, bijwoners, vreemdelingen en vee mogen ervan eten; zelfs de wilde dieren. Er is dus verschil tussen oogsten (door de eigenaar) en eten (door iedereen).

Heeft men het sabbatsjaar gehouden?

In het OT lezen we niet zo veel over het sabbatsjaar. Prof. M.J. Paul noemt diverse zaken vanuit buitenbijbelse bronnen. Wel horen we in 2 Kron. 36:21 dat de ballingschap o.a. een straf is op het niet houden van de instelling van het sabbatsjaar. Dr. Maarsingh doet daarom zelfs de suggestie dat elk jaar ballingschap in Babel een vergoeding is voor elk sabbatsjaar dat men niet gehouden heeft. Door het oordeel van de Heere heen ontvangt het land alsnog zijn rust. In Nehemia 10:31 nemen de Israëlieten zich voor om het sabbatsjaar voortaan te onderhouden.

Vraag 2 en 3

2. Meestal worden de wetten van sabbatsjaar en jubeljaar gerekend tot de burgerlijke wetten: wel leerzaam voor ons, maar niet om letterlijk over te nemen. Hoe waardeert u deze visie?

3. In het verlengde van vraag 2: Moeten ook wij om de zeven jaar het land braak laten liggen? Of moeten we meer letten op het principe achter deze wet dat de grond niet uitgebuit moet worden? Wat heeft dit te zeggen voor onze (westerse) manier van consumeren en teveel van de aarde vergen?

Overigens blijkt uit deze instelling dat ook het bewerken en oogsten van het land onderdeel is van het leven met de Heere. Zaken zijn niet alleen maar zaken. Het is werkelijk zaak om de zaken te beleven in afhankelijkheid van Hem en tot eer van Hem Die Eigenaar is en blijft van alle grond. Het gaat niet alleen om milieu- of sociale wetten. Het gaat om de wet van Góð. Dat maakt dit alles ook zo gewichtig. Het gaat om de toewijding aan Hem, ook in het agrarische leven.

Vers 8 -16 - Het jubeljaar

De aanduiding 'jubeljaar' komt voor het eerst

voor in vs 10. Dit woord heeft te maken met het Hebreeuwse woord 'jobeel'. Soms wordt wel gedacht dat dit met jubelen te maken heeft. Dit is echter een misverstand. Het Hebr. jobeel wordt beter in verband gebracht met de ramshoorn (sjofar, vs 9) die geblazen wordt op de Grote Verzoendag en het jubeljaar inluidt. Er is niet alleen een cyclus van zeven jaren, die eindigt met het sabbatsjaar, maar ook een cyclus van zevenmaal zeven jaren, die eindigt met het jubeljaar. Elk 50e jaar is een jubeljaar. Of... is het het 49e jaar? Hierover zegt prof. M.J. Paul: "Veel Bijbellezers menen dat het jubeljaar het vijftigste jaar is, maar het valt voor een groot deel samen met het zevende sabbatsjaar, zodat het ook het negenenveertigste jaar kan zijn."

In vs 10 en 12 wordt het jubeljaar een heilig jaar genoemd. Het wordt in bijzondere zin geheel aan de Heere en Zijn dienst gewijd. Dit brengt evenwel ook zegen voor de naaste met zich mee. In dat verband is het belangrijk om te beseffen dat het jubeljaar begint op de Grote Verzoendag, vs 9. Daarbij gaat het niet alleen om de vermelding van een datum. Het wil ook zeggen dat het rechte trekken van scheefgegroeide verhoudingen (zie hieronder) er niet kan zijn zonder de verzoening met de Heere.

Wat gebeurt er in het jubeljaar?

Vs 10 noemt twee dingen: ieder zal terugkeren naar zijn eigen bezit en naar zijn eigen familie. Ten 1e het eigen bezit. Hierover wordt uitvoeriger gesproken in vs 23vv. Het blijkt zowel te gaan om de akkers als om de woningen in de dorpen (waar immers ook akkers bij behoren). Beide konden in geval van armoede verkocht worden, maar kwamen in het jubeljaar weer in eigendom terug. Twee woorden hebben bijzondere uitleg nodig, nl. 'verkopen' en 'eigendom'. Het verkopen is meer een verhuuren of ver-

pachten. In feite werd immers niet het land verkocht, maar alleen de opbrengst ervan. De prijs werd dan ook bepaald naar rato van het aantal jaren dat nog te gaan was tot aan het eerstvolgende jubeljaar; zie vss 13-16. Wat het eigendom aangaat, al deze regels hebben de bedoeling om Israël ervan te doordringen dat het land dat zij ontvangen hebben toch niet in absolute zin hun eigen land is. Het land is en blijft eigendom van de Heere, vs 23! Men mag dan ook niet akker aan akker voegen, Jes. 5:8.

Vraag 4

4. Door uitleggers wordt hier Hand 2:44-45 wel bij betrokken, waar sprake is van een bijzondere hulpverlening in de eerste christelijke gemeente. Aan deze verzen gaan vs 37-40 over de verhouding tot God vooraf. Hoe worden we hierdoor bewaard voor socialisme en andere louter horizontale vormen van hulpverlening?

Ten 2e de terugkeer naar de familie. Hierover wordt uitvoeriger gesproken in de vss 39vv. Iemand kan in geval van armoede ook zichzelf verkopen. Als slaaf. Maar ook dit niet in absolute zin, maar voor een tijd. In feite gaat het om zichzelf verhuren. Iemand wordt dan dagloner, vs 40. In het jubeljaar mag hij weer naar zijn eigen familie gaan.

Vraag 5

5. Er loopt een lijn van het jubeljaar naar het aangename jaar des Heeren in Jes 61:2 en Luk 4:18-19. In Christus is de vervulling van het jubeljaar. Hoe dan?

Vers 17 -22 - Vrees echter uw God

Ineens gaat het in vs 17 over de vreze des Heeren. Dit is een geestelijk begrip, maar

heeft zijn uitwerking in het concrete geloofleven. De Heere vrezen is Hem eerbiedigen, Hem liefhebben en dan ook Hem dienen. Bij dit dienen van de Heere behoort ook de dienst aan de naaste. Daarom: je naaste niet uitbuiten. In het algemeen moeten alle verordeningen van God gehouden worden, vs 18; dan zullen ze voldoende te eten hebben, vs 19.

Maar hoe komen ze in het sabbatsjaar aan eten? En in het daaropvolgende jubeljaar? In de vss 20-22 bemoedigt de Heere Zijn volk. Ook in vss 11-12 kwam dit al naar voren. In het jaar vóór het sabbatsjaar zal de Heere zorgen voor een rijke oogst, opdat er genoeg te eten is in sabbatsjaar en jubeljaar, totdat er na het jubeljaar weer gezaaid en geoogst kan worden. Vgl. het manna, Ex. 16, dat er op de zesde dag voor twee dagen was.

Vraag 6

6. Hoe waardeert u tenslotte de uitspraak van prof. Joh. Graafland in het begin van deze bijbelstudie?

Zingen: Ps. 72:7 en 11

OPMERKING: Helaas is in De Hervormde Vaan van januari 2021 een fout geslopen in het opschrift. Het gaat om Leviticus 21:1-15 en niet om Lev. 25. Ook staat aan het eind de Psalm om te zingen verkeerd. Niet 102:1, maar 102:16.

Schaap en bok in één hok

3 Johannes

Briefkaart

Het derde briefje van Johannes past op een briefkaart. Qua inhoud is het een pastorale brief. Niet aan een gemeente gericht, maar aan een persoon. Door de contrasten levendig en boeiend.

Het eerste briefje benadrukt de gemeenschap met God. De tweede waarschuwt voor dwaalleren die infiltreren. En brief nummer drie roept op de gemeenschap met allen die Jezus in waarheid liefhebben, hoog te houden. Johannes spitst dat toe op gastvrijheid. Drie thema's die niet los staan van elkaar. Het een haakt in het ander. Het gaat in de derde brief niet expliciet over 'waarheid' en 'liefde', al doet dat thema op de achtergrond blijvend mee.

Wie is Gajus?

De geadresseerde is Gajus, 'de geliefde, die ik in waarheid liefheb'. 'Geliefde' was destijds een algemene aansprektitel.

Op verschillende plaatsen in het Nieuwe Testament komen we de naam Gajus tegen (Rom. 16:23, 1 Kor. 1:14, Hand. 19:29). Het zal om verschillende personen gaan. Er zijn ook meerdere Jannen en Pieten.

We krijgen niet een gezicht bij deze Gajus, wel een indruk van hem. Hij is een gerespecteerde broeder, met goed getuigenis. Johannes heeft hem lief in, of in 'de' waarheid. Sommige vertalingen lezen: 'die ik oprecht', of 'echt liefheb', maar dat bedoelt Johannes niet. Een gemeenschappelijke waarheid

verenigt hen, nl. Jezus Christus. Zijn naam blijft weliswaar achterwege, maar dat Hij de drijfveer en motivatie van leven en werk van Johannes en Gajus is, daarover geen twijfel. Gajus moet een gezaghebbend man zijn geweest in de jonge christengemeenten. Misschien was hij ambtsdrager. Dat hij er een taak had, lijkt duidelijk, gezien vers 5 en 6.

Afzender

De afzender volstaat met de aanduiding: 'de ouderling', of 'de oudste'. Het gaat niet om hem, maar om Jezus Christus.

Dan volgt een groet in de vorm van een wens (vs. 2). Het gebruikte werkwoord (euchomai) betekent zowel wensen als bidden. Bidden, lijkt dichter bij de bedoeling van Johannes te komen dan 'wensen' of 'hopen'. Waarom zou hij niet bidden dat het Gajus 'in alle opzichten goed gaat'? Dat hij 'het goed maakt' en gezond is? Is er reden aan dat laatste te twijfelen? Het kan als we letten op de spanningen in de gemeente.

Gelukkig lijkt zijn 'geestelijk leven' er niet onder te lijden (vs. 3). Er zijn broeders bij Johannes gekomen die rapporteerden over Gajus en over de zorgen en spanningen in de gemeente. Behoorden zij tot diezelfde gemeente, met Gajus en Diotrefes? Of moeten we denken aan rondreizende evangelisten? Dit vanwege het ontbreken van het lidwoord, dus niet: 'de', maar 'broeders' in het algemeen. Dat past ook goed bij het vervolg

van de brief (vs. 7 en 8). Telkens kloppen weer anderen bij Johannes aan en wat zij hem vertellen over Gajus maakt blij. Letterlijk staat er dat zij 'getuigden' van wat ze gezien en gehoord hebben. Er ging een goed gerucht van Gajus uit.

Waarheid en liefde

Waarheid, trouw en liefde. Drie woordjes typeren het leven van Gajus als echte volging van Jezus Christus. Let op de herhaling van die woordjes.

Voor liefde schrijft Johannes het hoge woord 'agapè'. Gajus heeft maximaal lief (vs. 6).

De broeders hebben gezien hoe trouw en betrouwbaar hij is. Zijn christen-zijn is een zaak van hoofd, hart en handen. Het is aan hem af te lezen dat Christus zijn hart heeft en zijn leven beheerst. Hij wandelt evenals Henoch en Abraham met de Heere.

In vers 4 schrijft Johannes 'geen grotere blijdschap te hebben, dan dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen'. De blijdschap betreft het gemeentelven, de door- en uitwerking van het Evangelie.

Die 'kinderen' zijn 'geestelijke kinderen'. Vrucht van Johannes' arbeid. 'Oudste' en 'kinderen' kan ook verschil in jaren en positie aanduiden. Was Johannes als een vader voor hen ...?

Gastvrijheid

In vers 5 steekt Johannes echt van wal. Gajus ontvangt een compliment voor zijn omgang met medegelovigen, inclusief vreemdelingen. Een bewijs dat hij in de waarheid wandelt. 'Broeders' en 'vreemdelingen' zullen eenzelfde categorie vormen.

In de voorgaande brief drong Johannes er op aan dwaalleraars geen onderdak te bieden. Je zou hun werk alleen maar steunen. Met de

rondtrekkende evangelisten ligt dat anders. Gajus heeft hen gastvrij ontvangen en gesteund, eten, drinken en onderdak gegeven. Daar werd over gesproken. Ondermeer in de gemeentevergadering (vs. 6), letterlijk: 'ten overstaan van', 'voor het front van', 'voor het aangezicht van', of 'voor het oor en oog van de gemeente'.

Wat is bedoeld met 'hen verder op weg helpen op een voor God waardige wijze'? Doe alsof je Christus Zelf helpt (Matth. 25:35v). Ook die rondtrekkende broeders krijgen een compliment. Ze zijn voor Zijn Naam uitgegaan, synoniem met Jezus (Hnd. 4:17; 5:28,41; Rom. 1:5). Zij lieten alle zekerheden achter zich en hebben zich grote moeite en ontberingen getroost omwille van het Evangelie. Ze zijn gered om te redden.

Onderweg hebben de evangelisten niets aangenomen van 'de heidenen', wellicht de niet-christenen. Vermoedelijk om voor hun levensonderhoud niet afhankelijk te worden van mensen buiten de broederkring. Men zou hen zomaar kunnen vereenzelvigen met rondtrekkende broodprofeten, 'waarheidsleraren', die graag op andermans portemonnee teren (Mark. 6:8; 2 Kor. 12:17; 1 Thess. 2:5-9). Een nog sterker argument: zij hebben het 'om niet', gratis dus, gekregen.

Maar dan mogen deze broeders toch zeker op de onvoorwaardelijke steun van geloofsgenoten rekenen! Dat is de conclusie. Het is hoge roeping en dure plicht – 'verplichting' volgens het werkwoord! – van de andere gelovigen de werkers in de wijngaard te onderhouden. Het gaat om de voortgang van het Evangelie, om de komst van Gods Koninkrijk. Wie zijn roeping en taak verstaat heet medewerker van 'de waarheid'. De waarheid is uiteindelijk Jezus Christus, maar hier gaat het vooral om de verbreiding van 'de waar-

heid', het Evangelie. Thuisblijvers worden niet uit-, maar ingeschakeld in zendings- en evangelisatiewerk.

Diotrefes berispt

Na al het positieve volgt een wending. Johannes komt tot zijn punt. Het zal de directe aanleiding zijn voor dit schrijven.

Er zijn spanningen in de gemeente. Onderlinge verhoudingen staan op scherp. Een zekere Diótfrefes wil de voornaamste zijn (vs. 9). Letterlijk: de eerste. Kennelijk een bazig type. Een machtsstrijd is het gevolg. Door zijn houding en optreden doet hij meer kwaad dan goed.

Schreef Johannes eerder al een brief aan hem (vs. 9)? Alles wijst erop dat die brief de gemeente onthouden is. Erkent Diótfrefes het apostolisch gezag van Johannes wel? Nee, 'hij neemt ons niet aan'. Letterlijk: hij is niet bereid ons te ontvangen.

Wat Diótfrefes wel doet: 'ons belasteren met kwaadaardige praatjes'. Zijn inspiratiebron is 'de boze'. Ook weigert hij rondtrekkende evangelisten te ontvangen. Wie hem tegensprekt wordt geëxcommuniceerd.

'Ik zal hem te zijner tijd confronteren met dit ergerlijke gedrag', belooft Johannes. 'Hij moet weten wat hij aanricht'. De werkwoordsvorm (tegenwoordige tijd) geeft aan dat hij niet van ophouden weet. Johannes zal hem persoonlijk op zijn ergerlijk gedrag komen aanspreken. En dan de toepassing (vs. 11): 'Geliefden, volg het kwaad niet na, maar het goede', want ... 'die goed doet is uit God, maar die kwaad doet heeft God niet gezien'.

Duidelijk. Het gaat om de navolging van Christus.

Demetrius

Nu volgt nog een compliment voor Deme-

trius. Zonder enige inleiding wordt hij geïntroduceerd. Gajus moet hem dus kennen. Is hij een van de rondtrekkende evangelisten? Heeft hij dit briefje bezorgd bij Gajus? Of – is hij een van de slachtoffers van Diótfrefes? Ook over Demetrius wordt lovend gesproken. Hij is een man op wie je aan kunt, integer, betrouwbaar.

Dat 'de waarheid zelf' eveneens een goed getuigenis geeft van Demetrius, betekent: 'kon de waarheid spreken, ze zou haar mond open doen, in 'zijn voordeel'.

Samenvattend

Diotrefes kan heel goed een rechtzinnig man zijn geweest. Maar hij wandelde niet in het licht met Jezus! In tegenstelling tot Gajus en Demetrius, die de weg achter Christus gingen.

Johannes rondt af. Er is nog meer te vermelden, maar het papier is bijna vol. De rest komt als hij in eigen persoon verschijnt. De laatste regels zijn een gebruikelijke afscheidsgroet. Allereerst bestemd voor Gajus, maar de broeders worden niet vergeten, ze heten plotseling 'vrienden'. Dat is geen reductie op 'broeders', aangezien ook Jezus Zijn discipelen 'vrienden' noemde (Joh. 15:13,14, cf. Hnd. 27:3).

Vragen en opdrachten

1. Is het een verlies dat we vandaag elkaar niet of nauwelijks nog 'echte' brieven sturen?
2. Johannes verklaart geen grotere blijdschap te kennen dan te mogen merken (horen) dat 'zijn kinderen in de waarheid wandelen'? Herkennen we die blijdschap?
3. Wat moeten we verstaan onder wandelen in de waarheid? Wat is waarheid?
4. Wat betekenen Jezus' woorden uit Mat-

theüs 10:10, dat een arbeider zijn voedsel waard is?

5. Lijden wij nog aan de kerk? Aan misstanden en zonden? Zo ja, wat doet dat met ons?
6. Ga na wat geschreven is over het 'toerusten van de werkers in het Woord'? Zie o.a. 1 Korinthe 16:6,11; 2 Korinthe 1:16;

Titus 3:13. Wat heeft dat ons (nog) te zeggen?

7. Delen wij vandaag te veel, of juist te weinig complimenten uit?

Mijn boekje 'De brieven van Johannes' was uitverkocht, maar verschijnt deze maand in herdruk bij Groen, Heerenveen.

Dr. A.A. Teeuw

• Ter Zake

Kwetsbaar leven in de Bijbel

Voor velen is het leven een proces van opgaan, blinken en verzinken. Zodra de prille baby-jaren voorbij zijn neemt onze kracht en weerbaarheid toe. We groeien niet alleen in lengte, maar ook in zelfredzaamheid. Tot de ouderdom zijn intrede doet. De souplesse verdwijnt geleidelijk en de kwetsbaarheid neemt navenant toe. En juist die kwetsbaarheid vraagt onze aandacht. Wat zegt de Bijbel daarover.

Een predikant vatte de positie van de kwetsbaren en zwakken in de Bijbel op een mooie wijze samen: God heeft een zwak voor de zwakken. En dat is waar.

Wanneer was je kwetsbaar? Als je geen familiekring of stamverband om je heen had. Dat gold in het bijzonder de weduwen, wezen en vreemdelingen. Zij hadden geen beschermende echtgenoot of zorgende ouder. Soms maakten ze deel uit van een andere stam of clan en waren volledig aangewezen op vrijblijvende hulpvaardigheid. Maar als mensen al genoeg zorgen hadden voor hun eigen levensonderhoud, schoot de hulp voor de kwetsbaren er bij in.

Akkers en wijngaarden

Maar waar menselijke beschermers ontbreken, zet de Heere God wel een schild om de kwetsbaren heen. Dat klinkt door in allerlei Bijbelse wetten. Denk aan regels rond het sabbatsjaar (Lev. 25). Het land mocht niet bewerkt worden. Wat spontaan opgroeide was voor de vreemdelingen en de kwetsbaren. Zelfs de dieren mochten daarvan profiteren. Denk ook aan het verbod om de wijngaard 'na te lezen' of om het akkerveld leeg te halen. Druiventrossen, die de plukkers over het hoofd hadden gezien, waren voor de armen. De gevallen aren en vergeten halmen waren eveneens voor de kwetsbaren. Ruth maakte van die regel gebruik.

Ook de fruitbomen mochten niet grondig leeggehaald worden. Wanneer Jezus later een lege vijgenboom aantreft, die dus wel volledig is leeggeplukt, vervloekt Hij de boom (Matt. 21:19).

In dezelfde lijn ligt het verbod op het afmaaien van de hoeken van het veld niet. Wat daar stond en opgroeide was voor de armen.

Dat God rekening houdt met het verschil in draagkracht en vermogen blijkt ook uit de

offerwetgeving. De rijken offerden een lam, de armen twee jonge duifjes.

Kortom, God beschermt de kwetsbaren in de samenleving. Hij heeft een zwak voor de zwakken.

Schildrechten

In juridische termen noemen we de Bijbelse wetgeving schildrechten. Dit is te onderscheiden van claimrechten. Claimrechten hebben, zoals de naam al aangeeft, een claim of eis in zich. Iemand eist een hoger salaris of een betere huurwoning. Je wilt meer dan je al hebt.

Maar bij schildrechten gaat het om bescherming. Het schild moet de belager op afstand houden. Het weinige dat de zwakke nog heeft (denk aan zijn enige mantel of de bovenste molensteen), mag niet van hem worden afgenomen. Hij kan met de Bijbelse wetgeving in de hand een schild ophouden. 'Blijf van mijn mantel of molensteen af, want anders heb ik niets meer'.

God neemt dit serieus. Wanneer de wees of weduwe tot Hem roept vanwege aangedaan onrecht, dan belooft Hij te zullen horen (Ex 20:23). En de gevolgen kunnen groot zijn: de kinderen van de daders zullen wezen worden en de echtgenotes weduwen.

Een bijzondere tekst over het lot van de kwetsbaren staat in Psalm 94. De psalmdichter ziet allerlei vormen van onrecht en schreeuwt tot God om wraak en om het recht te handhaven. Wat doen die kwaaddoeners en goddelozen zoal? In vers 6 zegt de dichter: 'De weduwe en de vreemdeling doden zij; zij vermoorden de wezen'.

Dit laatste klinkt grof en indrukwekkend: vermoorden. Toch moeten we bij deze laatste woorden niet denken aan moordend han-

delen, waarbij een moordwapen wordt gebruikt. Nee, er is sprake van bruut onrecht. De kwetsbaren worden uitgebuit. In plaats van hulp te bieden, worden er extra belastingen opgelegd. De daders houden zich doof voor het hulpgeroep van de wezen. Een verklaarder zegt: de rijken laten de armen creperen in hun ellende. Er wordt niet naar hen omgezien. Dat staat gelijk aan vermoorden.

Vermoorden

Dit woord – in het Hebreeuws *rasah* – horen we ook in het zesde gebod: u zult niet doden. Vanwege de associatie met vermoorden, vertalen diverse theologen het gebod als volgt: 'u zult niet wederrechtelijk doden'. We mogen het recht dus niet in eigen hand nemen. Dat kan dus heel actief (met een dodelijk wapen), maar ook op een passieve of een nalatige wijze, door de bedelaar bewust voorbij te lopen of door de oudere in zijn afhankelijkheid en kwetsbaarheid achter te laten.

Ik noem hier bewust het Hebreeuwse woord voor doden of vermoorden (*rasah*), omdat er nog twee woorden voor 'doden' zijn. Een soldaat doodt soms ook iemand in oorlogstijd, maar dan gebruikt het Hebreeuws een ander werkwoord. Datzelfde geldt wanneer de rechter een doodvonnis uitsprekt en de dader wordt gedood. Ook dat is geen 'wederrechtelijk handelen' en kent het Hebreeuws een ander begrip.

Deze uitleg van het zesde gebod (vermoorden) en van het woord *rasah* maakt dat veel theologen het toepassen van euthanasie niet strijdig vinden met de Bijbel. Want God verbiedt moord en doodslag, aldus deze theologen, waarachter kwaadwillendheid en boosheid schuil gaat. Maar dat is, zo redene-

ren ze verder, niet te vergelijken met 'doden uit liefde' (mercy killing) of 'sterven door barmhartigheid'. Dan zijn de bedoelingen juist goed en willen we iemand verlossen uit het lijden.

Eerbied en zorgzaamheid

Deze redenatie klinkt plausibel, zolang we alleen maar kijken naar de letterlijke vertaling van *rasah*. Maar de context van de Bijbelse wetgeving geeft een veel bredere kijk op de zorg voor ouderen en kwetsbaren.

Zo is het opvallend dat ouderdom en grijsheid in de Bijbel aanzien en respect verdienen. Waar in onze tijd jeugdigheid en digitale kennis de idealen zijn, waren dat in de Bijbeltijd levenservaring en levenswijsheid. De oudsten zaten in de poort en gaven leiding.

Toen huisarts Lam onderzoek deed naar gewoonten in andere nomadische culturen betreffende de zorg voor ouderen en kwetsbaren, ontdekte hij dat ze soms in een woestijn of in een bos werden achtergelaten, terwijl de familieclan verder trok. Zelfs het afwerpen van de rotsen kwam in sommige culturen voor.

In de bijbeltijd komen we dergelijke lugubere rituelen niet tegen. En als we ze tegenkomen – zoals de kinderooffers – dan worden ze radicaal afgewezen en gestraft. Het leven is beschermwaardig en juist het leven van kwetsbaren en armen geniet extra bescherming.

Levensdoel

Dat blijkt ook uit de wijze waarop de Bijbel over menselijk leven spreekt. Niet het inkomen of de status van een mens is bepalend voor zijn menszijn, maar dat we gemaakt zijn om te leven en te loven. Daarom roepen diverse psalmdichters op om dat ook te doen. God zorgt namelijk goed voor ons en dat is lofwaardig (Ps. 103, Ps.118, e.d.). Daarbij gaat het niet alleen om verbale uitingvormen. Zelfs het gebrabbel van kleine kinderen (Ps.8) en de afasie van de kwetsbare CVA-patiënt zijn geen beletselen om aan dit levensdoel te beantwoorden.

Verder gebruikt de Bijbel woorden voor leven, die alle facetten van ons bestaan omvatten. Denk aan de woorden die we in de offerwetgeving tegenkomen 'alles wat de baarmoeder open't' of 'alles wat adem heeft'.

Dus ziek of gezond, mobiel of rolstoelafhankelijk, weerbaar of kwetsbaar, ze worden allemaal door deze formuleringen omkaderd. De ene levensvorm is niet waardevoller of zinvoller dan de andere. Allemaal zijn ze even waardevol, hebben dezelfde genade

en vergeving nodig, en worden geroepen om tot eer van God te leven.

In ethische discussies wordt soms onderscheid gemaakt tussen biologisch leven en biografisch leven. Biologisch leven staat gelijk aan de vitale functies zoals eten, laxeren, ademen, en zo meer. Bij biografisch leven gaat het om de 'hogere functies', zoals nadenken, spreken, van betekenis zijn, en dergelij-

ke. Ethici gebruiken dit onderscheid om een verschil in waardering aan te brengen, alsof het ene leven waardevoller is dan het andere. Natuurlijk zijn er grote verschillen tussen biologisch en biografisch leven. Dat kan zeker van invloed zijn op bijvoorbeeld het medische beleid rond bepaalde aandoeningen. Maar dat maakt het leven niet meer of minder waardevol. In het volgende artikel kom ik daarop terug.

Appèl

De ontmoeting met de kwetsbare medemens doet juist een appèl op onze zorgzaamheid en bewogenheid. Is er iets van de gezindheid van Christus in ons? Hij zag namelijk om naar zondaren in nood.

Toen John Piper vorig jaar een boekje schreef over 'Corona en Christus', noemde hij dit één van de betekenissen van deze pandemie. Het virus plaatst ons voor keuzes: helpen we wel of niet? Kan ik iets van mijn christen-zijn tonen of laat ik het achterwege?

Hij noemt als voorbeeld de uitstraling van de eerste christenen ten tijde van keizer Julianus (332-363 na Christus). De keizer hekelde de gelovigen, maar erkent wel: 'het christendom is met name gegroeid door de liefdedienst die ze verlenen aan vreemden en hun inzet voor het begraven van de doden (...) Ze helpen niet alleen hun eigen armen, maar ook de onzen'.

Die gezindheid geldt ook voor ons richting de kwetsbaren van de samenleving. Dat behoeven geen grote daden te zijn. Denk maar aan de beker water voor de dorstige en het kleed voor de naakte. Denk ook aan het bezoek bij die eenzame oudere in de gemeente of die zieke in het verpleeghuis. In Mattheus 25 lezen we dat God tegen deze mensen zegt: 'Voorwaar, Ik zeg u, voor zover u dit voor

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Vlinderlaan 116, 3863 GK Nijkerk
T 033 2000592 • j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjnap@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hotmail.com

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 746906 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • predikant@rondzes.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

één van dezen geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan'. (Matt.25:40). Dat is een voldoende aansporing om de kwetsbaren echt op te merken.

Resumerend wordt kwetsbaar leven in de Schrift als waardevol beschouwd, ongeacht de mate van ziekte of handicap. In de tweede plaats impliceert het Bijbelse verbod op doodslag ook een bevel om goed te doen aan de hulpbehoevende naaste. En in de derde plaats geeft de ontmoeting met kwetsbaren ons de gelegenheid om iets van het beeld van Christus te tonen. Wat dit betekent voor de praktijk komt in het volgende artikel aan de orde.

• Overlijdensberichten

'De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in eeuwigheid'
Psalm 121:8

Met droefheid delen wij u mede dat de HEERE uit ons midden heeft weggenomen ons trouw lid

HARTGER VAN DE POPPE

in de leeftijd van 82 jaar.

We wensen de familie Gods nabijheid toe in dit verlies.

Bestuur en leden van
mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'

Hierden, februari 2021

• Organisatienieuws

Mannenthemadag Flakkee en Zeeland

De mannenthemadag in Tholen van 17 april a.s. gaat helaas niet door. We hopen op D.V. 23 april 2022 elkaar te kunnen ontmoeten. Het thema zal ook dan zijn: Hel en hemel, feit of fictie?! Spreker zullen zijn: ds. H. Peet uit Sliedrecht en ds. M.M. van Campen uit Goes. De commissie

'En dit is de belofte die Hij ons heeft beloofd: het eeuwige leven'.

1 Joh. 2:25

In Christus ontslapen ons trouw en meelevend lid

W.L. VERWAARD

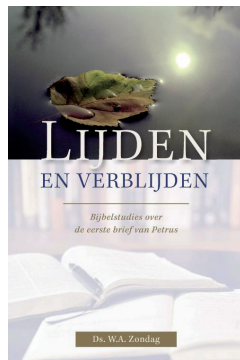
in de leeftijd van 85 jaar.

Wim Verwaard was vanaf 1986 lid van onze mannenvereniging. Zijn leven en spreken getuigde van de vreze des Heeren. Op onze vereniging was zijn bijdrage altijd gegrond op de Schrift en getuigde van gedegen kennis van de grondtalen. Wij verliezen in hem een zeer betrokken broeder.

We wensen zijn vrouw, de kinderen en kleinkinderen de troost en nabijheid van de HEERE toe.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'

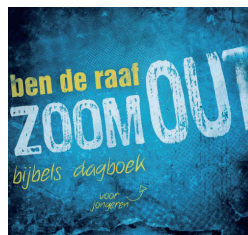
Sliedrecht, februari 2021

Ds. W.A. Zondag,
Lijden en verblijden.
Bijbelstudies over
de eerste brief van Pe-
trus, uitgeverij
De Banier te Apel-
doorn, 2020, 200 blz.,
prijs € 14,95.

In 23 Bijbelstudies reizen we met ds. Zondag mee vanuit zijn hart, studeerkamer, dagelijks (gezins-)leven, zicht op de kerk en de tijd waarin we leven. Praktisch en pastoraal getoontzet. Vooraf aan iedere Bijbelstudie is een citaat te lezen en aan het eind gespreksvragen. Fijn ook dat naast het tekstgedeelte andere passages uit de Schrift voorgesteld worden ter lezing. Dat kadert de brief en de uitleg in onder de hele Bijbel. Sommige hoofdstukken zijn extra toegevoegd om meer informatie en uitleg te geven. Die kunnen worden overgeslagen bij een bespreking in groepsverband, maar ter bestudering toch aanbevolen vanwege de verdieping. Uitgebreid wordt telkens geciteerd uit de werken van voorvaders en eigentijdse commentatoren. Soms bekwam me het gevoel en de vraag of nu de Bijbeltekst recht wordt gedaan met een uitgebreid citaat van bijv. de Dordtse Leerregels of door de wisseling van christenen naar specifiek Gods kinderen. De schrijver zelf en zijn gezin zijn wel op een bijzondere wijze betrokken op dit Bijbelboek. In het woord vooraf en uitgebreider later wordt verteld hoe hun dochter Roos op weg naar huis om het leven kwam. Uitnemend ook geschikt om tijdens de vakanties 's morgens de dag mee te beginnen en met een meditatie 's avonds de dag te besluiten. Twee weken recreëren in het Woord.

A.Snoek

Bijbels dagboek voor jongeren **Zoom out** geschreven door Ben de Raaf.
De Banier Apeldoorn
2020, 372 blz.,
prijs € 15,95.

ISBN 9789087184025

'Zoom out' is een vervolg op het eerder verschenen dagboek 'Zoom in'.

Vanaf 14 jaar is het een geschikt dagboek. Maandelijks wordt ingezoomd op een bepaald Bijbelgedeelte. Dat lukt De Raaf aardig. Vaak lezen we getallen, plaatsnamen, details of geschiedkundige zaken, wat zijn dagboek heel levendig maakt. Dat wordt nog versterkt door De Raafs achtergrond; met één been staat hij volop in het kerkelijk leven, terwijl de auteur tegelijk politieagent is die naam heeft gemaakt met het schrijven van spannende kinderboeken.

De opbouw kenmerkt zich door een serie opeenvolgende gedeeltes die goed bij elkaar passen en zo'n drie tot tien dagen lang zijn. Hij stelt vaak aansprekende vragen. Neem elke dag even de tijd om daarbij stil te staan. Gods boodschap is immers van levensbelang! Reserveer daarom bewust een moment (aan het begin of aan het eind van de dag) om daar aandacht aan te geven. Daarover wil de Heere Zijn zegen geven. Luister naar Zijn stem!

C.D. Groenendijk

